

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Beslutande

Vicelantråd

Harry Jansson

Föredragande

T.f. rättssakkunnig

Rasmus Lindqvist

Justerat

.....

.....

Nr 27

Finansministeriets begäran om utlåtande om utkast till regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och till vissa lagar som har samband med den.

ÅLR 2022/150

136 Rk1a

Beslut

Landskapsregeringen beslöt avge utlåtande enligt bilaga 1.

Nr 28

Rapportering enligt tillgänglighetsdirektivet.

ÅLR 2022/848

137 Rk1a

Beslut

Landskapsregeringen beslöt tillställa EU-kommissionen uppföljningsrapport enligt bilaga 2.

Hänvisning
VN/25041/2020

Finansministeriet

perttu.wasenius@gov.fi

Kontaktperson
Rasmus Lindqvist,
rasmus.lindqvist@regeringen.ax
018 25 193

Ärende

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och till vissa lagar som har samband med den

Bakgrund

Finansministeriet har begärt ett utlåtande av landskapsregeringen om ett utkast till en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och till vissa lagar som har samband med den.

Reformen av personbeteckningssystemet bygger på ett betänkande från 2020 av en arbetsgrupp som finansministeriet tillsatte 2017.¹ I sitt betänkande föreslog arbetsgruppen att Finland från och med 2027 ska ta i bruk en ny personbeteckning. Den nya personbeteckningen skulle enligt förslaget helt ha ersatt den nuvarande personbeteckningen. Efter att betänkandet varit på en remissrunda kunde arbetsgruppens förslag dock inte som sådant anses genomförbart och därför slopades den planerade totalreformen av personbeteckningssystemet. I projektets andra skede har därför reformen av personbeteckningssystemet fortsatt med beredning av mer målinriktade och begränsade ändringar. Den nuvarande personbeteckningens form bibehålls enligt förslaget och det föreslås inte någon ny personbeteckning.

Syftet med den nu föreslagna propositionen är att reformera personbeteckningssystemet genom att göra det möjligt att bevilja utlänningar personbeteckningar i större utsträckning

---

¹ Landskapsregeringen gav ett utlåtande om arbetsgruppens slutrapport den 20.5.2020, ÅLR 2020/2846.

än för närvarande, genom att möjliggöra elektronisk distansregistrering i befolkningsdatasystemet, genom att utveckla befolkningsdatasystemets identitetshandling samt genom att skapa förutsättningar för införande av en helt ny identifikationskod. Det föreslås att personbeteckningens struktur ändras genom att uppgiften om personens kön slopas.

Enligt utkastet till proposition får förslagen som ingår i revideringen relativt omfattande konsekvenser såväl för människor som för de organisationer som i sin verksamhet behandlar personbeteckningar. Förslagen bedöms ha positiva konsekvenser framför allt för dataskyddet, människors jämlikhet och jämställdheten mellan könen samt för könsminoriteternas ställning.² Syftet med propositionen är dessutom att minska behovet av organisationsspecifika identifikationskoder. Genomförandet av förslagen väntas medföra kostnader för statliga myndigheter, kommunerna och samkommunerna, välfärdsområdena samt företag och sammanslutningar.

Behörighetsfördelning

Enligt 29 § 1 mom. 1 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) är folkbokföring rikets behörighet. Ändringar i rikets lagstiftning inom det här rättsområdet gäller följaktligen också på Åland.

Enligt 4 § 1 mom. i lag om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (FFS 661/2009) är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samt Statens ämbetsverk på Åland personuppgiftsansvariga för befolkningsdatasystemet.

Ställningstagande

Inledningsvis konstateras att landskapsregeringen endast erhållit de föreslagna lagtexterna och de viktigaste förslagen på svenska, övriga delar av propositionen har inte översatts. Ämbetspråket vid landskapsregeringen är enligt 36 § självstyrelselagen för Åland svenska och rikets myndigheter har enligt 38 § självstyrelselagen en skyldighet att kommunicera med landskapsregeringen på svenska. Landskapsregeringen kan därför endast lämna ett utlåtande angående innehållet i de översatta delarna.

Enligt 28 § 2 mom. självstyrelselagen ska utlåtande inhämtas av landskapet i fråga om lagar som har särskild betydelse för landskapet. Enligt den översättning som

---

² De förslag som ingår i propositionen ska inte påverka antalet juridiska kön, utan som uppgift om kön registreras i befolkningsdatasystemet fortfarande alltid antingen kvinna eller man. Beslut om införande av en eventuell tredje eller flera könskategorier ska fattas separat.

---

landskapsregeringen erhållit får förslagen som ingår i propositionen omfattande konsekvenser för människor och de organisationer som i sin verksamhet behandlar personbeteckningar. Genomförandet förväntas även medföra kostnader för dessa organisationer. Personbeteckningen är central i många av landskapsregeringens system varför det är särskilt problematiskt att inte utkastet till proposition översatts i sin helhet. I synnerhet skulle det ha varit viktigt att få ta del av förslagets konsekvensbedömning på svenska. Landskapsregeringen förutsätter därför att finansministeriet är i kontakt med landskapsregeringen under den fortsatta beredningen till den del Åland berörs.

Landskapsregeringen gav tidigare ett utlåtande i ärendet (ÅLR 2020/2846) där det bedömdes att den tidigare föreslagna nya personbeteckningen och dess parallellhantering med den nuvarande personbeteckningen skulle ha en betydande påverkan på landskapsregeringens IT-system. Inte främst på grund av tekniska utmaningar utan eftersom antalet system där personbeteckningen används är så många att det därför skulle kräva en större arbetsinsats att bygga om systemen. Landskapsregeringen ställer sig därför positiv till att den nuvarande personbeteckningen utvecklas i stället för att den ersätts med en helt ny personbeteckning. Främst bedömer landskapsregeringen att den största arbetsinsatsen i förhållande till det nuvarande förslaget är att för de system där det är nödvändigt att urskilja könstillhörighet krävs ändringar i systemen eftersom detta inte automatiskt föreslås kunna avläsas ur personbeteckningen.

Enligt förslaget ska den könsneutrala personbeteckningen tas i bruk den 1 januari 2027. För att möjliggöra att tidtabellen kan följas anser landskapsregeringen att det är mycket viktigt att all information från riksmyndigheterna relaterad till eventuella förändringar av personbeteckningen tillgängliggörs på svenska enligt samma tidtabell som den tillgängliggörs på finska. Detta gäller även informationen till allmänheten om eventuella förändringar eftersom en stor del av det privata näringslivet också använder sig av olika register baserade på personbeteckningen.

Den föreslagna identifikationskoden föreslås på längre sikt sammankopplas med det nya digitala identitetsbeviset som också bereds vid finansministeriet. Landskapsregeringen har i ett tidigare utlåtande³ om den föreslagna digitala identiteten påpekat att all utveckling rörande personbeteckningen eller den digitala identiteten bör sträva efter att underlätta rörligheten mellan de nordiska länderna och EU-länderna. I sammanhanget kan nämnas den vision som de nordiska statsministrarna antog i augusti 2019 som säger att Norden år 2030 ska vara världens mest hållbara och integrerade region.⁴ Nordiska ministerrådet har antagit en handlingsplan för visionen som gäller för perioden 2021–2024. Enligt mål 7 ska bland annat mobiliteten i Norden främjas genom att den fria rörligheten för människor och

---

³ ÅLR 2021/2327.

⁴ <https://www.norden.org/sv/var-vision-2030>

---

företag underlättas. Enligt mål 8 ska satsningarna ökas för att uppnå gränsöverskridande digitala tjänster. Målet är att offentliga digitala tjänster kan användas över gränserna så att det blir lättare att driva företag, studera och arbeta i ett annat nordiskt land.

Vicelantråd

Harry Jansson

T.f. Rättssakkunnig

Rasmus Lindqvist

Dokumentnamn	Brevnr	cnect-wad@ec.europa.eu
Brev	137 Rk1a	
Ärendenr	Datum	
ÅLR 2022/848	3.2.2022	

Hänvisning
CNECT.G.3/AF

Kontaktperson
Rasmus Lindqvist,
rasmus.lindqvist@regeringen.ax
+ 358 18 25 193

Ärende

Rapportering enligt tillgänglighetsdirektivet

Till den det berör,

Artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer innehåller krav på att medlemsstaterna ska övervaka efterlevnaden av direktivet och överlämna rapporter om resultatet till kommissionen. Den första rapporten från Åland, författad i enlighet med bilaga II i genomförandebeslut (EU) 2018/1524, finns bifogad till detta brev. Rapporten finns även publicerad på Ålands landskapsregerings webbplats.¹

Landskapsregeringen beklagar att rapporten inte kunde överlämnas i december 2021. En delorsak till det här är att landskapsregeringen inte fick EU-kommissionens brev (CNECT.G.3/AF) om rapporteringen tillsänt till sig. Brevet kom till landskapsregeringens kännedom i januari 2022.

Vicelanträd

Harry Jansson

T.f. Rättssakkunnig

Rasmus Lindqvist

BILAGOR   Rapport enligt tillgänglighetsdirektivet

---

¹ <https://www.regeringen.ax/demokrati-hallbarhet/tillgangliga-webbplatser>

Rapportering enligt tillgänglighetsdirektivet

UPPFÖLJNINGSRAPPORT 1

Dnr: ÅLR 2022/848

Datum: 3.2.2022

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Sammanfattning

Artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer innehåller krav på att medlemsstaterna ska övervaka efterlevnaden av direktivet och överlämna rapporter om resultatet till kommissionen. Detta dokument är den första rapporten från Åland, författad i enlighet med bilaga II i genomförandebeslut (EU) 2018/1524.

Ålands landskapsregering är ansvarig tillsynsmyndighet för övervakningen. Landskapsregeringen har under den första rapporteringsperioden vidtagit omfattande åtgärder rörande implementering och utbildning. De detaljerade rapporteringstabeller som EU-kommissionen efterfrågar kan dock inte tillhandahållas i den här första rapporten. Landskapsregeringen arbetar fortsättningsvis med att bygga upp fungerande övervaknings- och rapporteringsprocesser. Under perioden har inte några klagomål rörande tillgängligheten på myndigheternas webbplatser lämnats in till landskapsregeringen.

EU-kommissionen begär även att medlemsstaterna i den här första rapporten ska redogöra för ett antal allmänna frågor om direktivets genomförande. Landskapsregeringen anser att genomförandet i sig fortlöpt enligt plan men att övervakningen visat sig mer resurskrävande än väntat. Landskapsregeringen anser att kravnivåerna för stickproven inte tar tillräcklig hänsyn till invånarantalet i små autonoma regioner.

1 Beskrivning av övervakningen

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer (tillgänglighetsdirektivet) har i landskapet Åland genomförts genom landskapslagen (2019:7) om tillgängliga webbplatser och mobila applikationer inom förvaltningen (tillgänglighetslagen). Lagen trädde i kraft den 23 september 2019. Enligt 7 § tillgänglighetslagen ska varje myndighet på en relevant webbplats eller i anslutning till en mobil applikation tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande.

Ålands landskapsregering fungerar som tillsynsmyndighet enligt tillgänglighetslagen. Enligt 10 § 3 punkten i tillgänglighetslagen ska landskapsregeringen lämna de rapporter som avses i artikel 8.4 i tillgänglighetsdirektivet till Europeiska kommissionen. Artikel 8 i tillgänglighetsdirektivet föreskriver om övervakning och rapportering. Enligt artikel 8.4 ska medlemsstaterna senast den 23 december 2021, och därefter vart tredje år, överlämna en rapport till kommissionen om resultatet av övervakningen. Rapporten ska offentliggöras i ett tillgängligt format.

Kommissionen har i genomförandebeslut (EU) 2018/1524 (genomförandebeslutet) fastställt närmare bestämmelser om medlemsstaternas rapportering. Enligt artikel 5 i genomförandebeslutet ska medlemsstaterna övervaka offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationers överensstämmelse med tillgänglighetskraven dels genom en ingående övervakningsmetod, dels genom en förenklad övervakningsmetod. Enligt genomförandebeslutet omfattar den första övervakningsperioden för webbplatser perioden mellan den 1 januari 2020 och den 22 december 2021. Den första övervakningsperioden för mobila applikationer sträcker sig mellan den 23 juni 2021 och 22 december 2021.

Närmare anvisningar för övervakningen finns i bilaga I till genomförandebeslutet. Bilagans 2 punkt föreskriver om stickprovstagning bland webbplatserna och de mobila applikationerna. Antalet webbplatser och mobila applikationer som ska övervakas under övervakningsperioderna ska beräknas på grundval av medlemsstatens folkmängd. Under den första och den andra perioden ska stickprovet för förenklad övervakning av webbplatser minst omfatta 2 prov per 100 000 invånare plus 75 webbplatser. Stickprovsstorleken för den ingående övervakningen av webbplatser ska vara minst 5 % av urvalsstorleken för den förenklade övervakningen plus 10 webbplatser. Den minsta stickprovstorleken för den ingående övervakningen av mobila applikationer ska vara 1 per 1 000 000 invånare plus 6 mobila applikationer.¹ Om antalet webbplatser eller mobila applikationer i en medlemsstat är mindre än det antal som ska övervakas ska minst 75 % av webbplatserna och minst 50 % av alla mobila applikationer övervakas.

I Finland är det enligt 12 § 2 mom. 5 punkten i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (FFS 306/2019) Regionförvaltningsverket i Södra Finland (Regionförvaltningsverket) som sköter rapporteringen i enlighet med artikel 8.4 i tillgänglighetsdirektivet. Enligt Regionförvaltningsverket behövde Finland under perioden granska

---

¹ Medlemsstaterna ska göra rimliga ansträngningar för att övervaka minst en tredjedel.

185 webbplatser med en förenklad metod, 20 webbplatser med en ingående metod och fyra mobilapplikationer med en ingående metod.² Följande tabell visar hur många webbplatser och mobila applikationer som under perioden behöver granskas på Åland. Invånarantalet på Åland uppgår till ca. 30 000.³

EU:s stickprovsnivåer	Stickprovsnivåerna på Åland
<i>Förenklad övervakning av webbplatser:</i> Minst 2 prov per 100 000 invånare + 75 webbplatser	0+75 = 75
<i>Ingående övervakning av webbplatser</i> Minst 5 % av urvalsstorleken för den förenklade övervakningen + 10 webbplatser	4+10 = 14
<i>Ingående övervakning av mobila applikationer</i> 1 per 1 000 000 invånare + 6 mobila applikationer /3	0+6/3 = 2

På Åland finns det inte 75 webbplatser som tillhandahålls av myndigheter utan antalet sådana webbplatser uppgår till 65. Detta innebär att landskapsregeringen under perioden ska granska minst 75 % av webbplatserna, d.v.s. ca. 49 webbplatser. Ytterligare har landskapsregeringen konstaterat att det på Åland inte i dagsläget finns några sådana mobila applikationer som omfattas av tillgänglighetsdirektivets bestämmelser.

Under den första rapporteringsperioden har landskapsregeringen arbetat för att hitta fungerande modeller för övervakningen och rapporteringen. Tyvärr har arbetet inte färdigställts vilket innebär att det inte i denna första rapport är möjligt att rapportera detaljerade tabeller om övervakningen. En betydande utmaning har varit att landskapsregeringens förvaltning är liten vilket innebär att de personer som arbetat med att säkerställa att landskapsregeringens egna webbplatser är tillgänglighetsanpassade är samma personer som borde sköta övervakningen. Detta har inte ansetts lämpligt, vilket även berördes i lagförslaget om tillgänglighetslagen.⁴ I stället har landskapsregeringen initierat en diskussion med Regionförvaltningsverket i Finland om verket kunde sköta rapporteringen även för Ålands del genom en överföring av förvaltningsbehörigheten från Åland till Finland. Detta kan genomföras genom en s.k. överenskommelseförordning som det föreskrivs om i 32 § självstyrelselagen (1991:71) för Åland. Diskussionerna pågår för tillfället.

Även om landskapsregeringen inte i den här första övervakningsrapporten kan tillhandahålla detaljerade tabeller över övervakningen så har utvecklingen på Åland inom området inte stått still under perioden. Sedan 2014 har landskapsregeringen ställt krav på att de webbplatser och e-tjänster som upphandlas ska följa aktuell version av Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) från World Wide Web Consortium (W3C)⁵. Det

² Resultaten av tillsynen av webbplatser och mobilapplikationers tillgänglighet 2020–2021 (Regionförvaltningsverket). <https://www.tillganglighetskrav.fi/resultaten-av-tillsynen-av-webbplatser-och-mobilapplikationers-tillganglighet-2020-2021-varierande-tillganglighet-brister-patrafades/>

³ Ålands statistik- och utredningsbyrå. <https://www.asub.ax/sv/statistik/befolkningsrorelsen-tredje-kvartalet-2021>

⁴ LF 27/2017–2018, s. 23.

⁵ Kapitel 9 Web i standarden EN 301 549 motsvarar kriterierna i WCAG.

offentliga Ålands IT-bolag (Åda) har tecknat avtal för granskning av tillgängligheten på webbplatser och mobila applikationer med ett privat företag.⁶ Sedan tillgänglighetslagen trädde i kraft har samtliga av landskapsregeringens underlydande myndigheters webbplatser försetts med ett tillgänglighetsutlåtande. T.ex. har landskapsregeringens egen hemsida (regeringen.ax) ansetts vara nästan helt förenlig med tillgänglighetskraven vilket är ett mycket bra resultat. Ytterligare har flera andra åländska myndigheters webbplatser klarat sig mycket väl i en nationell finländsk undersökning rörande tillgänglighet.⁷

2 Uppföljningsförfarande

Uppföljningsförfarandet enligt artikel 9 i tillgänglighetsdirektivet genomförs genom 9 § i tillgänglighetslagen som föreskriver att var och en kan anföra klagomål hos landskapsregeringen om att en myndighets webbplats eller mobila applikation inte uppfyller kraven i lagen.⁸ Landskapsregeringen har inte mottagit några klagomål under övervakningsperioden.

3 Ytterligare åtgärder

Enligt artikel 8.5 i tillgänglighetsdirektivet ska den första övervakningsrapporten till kommissionen även omfatta en sammanfattande beskrivning av de åtgärder som har antagits i enlighet med direktivets artikel 7 (om ytterligare åtgärder).

Landskapsregeringen har ett nära samarbete med Åda rörande tillgänglighetsfrågor (Åda ägs av landskapsregeringen och kommunsektorn på Åland tillsammans). Inom ramen för samarbetet kring Åda har myndigheterna gemensamt upphandlat tillgängliga IT-lösningar och följt upp att leverantörerna uppfyllt sina åtaganden. Huvudsakligen används landskapsregeringens och Åda:s webbplatser för att offentliggöra utveckling inom tillgänglighetspolitiken rörande webbplatser och mobila applikationer. Sedan 2018 har landskapsregeringen och Åda anordnat flera utbildningstillfällen. Exempelvis har det ordnats utbildningar och informationstillfällen om tillgänglighetsdirektivet, tillgänglighetslagen, grundkurser i tillgänglighet på webben, webbkurs om tillgängliga PDF-dokument samt tillgänglig publicering.

I allmänhet har genomförandet av tillgänglighetsdirektivet fungerat bra i landskapet. Det har gjorts ett omfattande arbete för att säkerställa att myndigheternas webbplatser är tillgängliga och att tjänstemännen har tillräckligt med information rörande tillgänglig publicering. Däremot har det visat sig utmanande att hitta ändamålsenliga modeller för övervakning och rapportering som samtidigt är resurseffektiva. Landskapsregeringen har i dagsläget inte tillgång till ett automatiserat system för förenklad övervakning och den ingående övervakningen har visat sig mycket tidskrävande och komplicerad.

---

⁶ Se Åda:s hemsida för mer information. <https://www.ada.ax/produkter-tjanster/digital-tillganglighet>

⁷ Bra tillgänglighet via Åda:s hemsidapaket. <https://www.ada.ax/nyheter/bra-tillganglighet-adas-hemsidapaket>

⁸ Information om hur klagomål kan inlämnas. <https://www.regeringen.ax/demokrati-hallbarhet/tillgangliga-webbplatser>

Ytterligare vill landskapsregeringen framföra att stickprovsnivåerna inte tar hänsyn till mikrostater eller små stater. Exempelvis ska Finland med ungefär 5,5 miljoner invånare övervaka ett stickprov som omfattar en förenklad metod på 185 webbplatser och en ingående metod på 20 webbplatser. Samtidigt ska Åland med 30 000 invånare granska 49 webbplatser med en förenklad metod och 14 webbplatser med en ingående metod. I jämförelse med en medlemsstat med flera miljoner invånare blir bördan oproportionerligt stor.